

Avdelningen för energieffektivisering
Enheten för resurseffektiva produkter
belysning@energimyndigheten.se

Vanliga frågor och svar om belysning för tillverkare och importörer

Energimyndigheten har sammanställt några av de vanligaste belysningsfrågorna från tillverkare och importörer. Svaren är inte rättsligt bindande utan kan komma att ändras. För att få legal status behöver frågorna prövas i EU-domstolen.

Innehåll

Vanliga frågor och svar om belysning för tillverkare och importörer	1
Frågor:.....	2
1. Vilka belysningsregelverk finns idag för ekodesign och energimärkning?..	2
2. Vilken legal status har ekodesign- och energimärkningsförordningarna för belysning?	3
3. Vilken annan lagstiftning finns som är bra att känna till?	3
4. Var finns kraven för produktinformation?.....	3
5. När ska produkten klassas som en speciallampa, specialprodukt, lampa eller armatur?	3
6. Hur klassas t.ex. en adventsljusstake?	4
7. Hur räknar man ut sin lampas/armaturs energiklass?	4
8. Vad innebär att släppa ut en produkt på marknaden?.....	4
9. Vem ska energimärka lampor?	5
10. Vem ska energimärka armaturer?	5
11. Hur ska energimärkningsetiketten för lampor utformas, finns det någon mall att tillgå?	5
12. Hur ska energimärkningsetiketten för armaturer utformas, finns det någon mall?.....	6
13. Etikettens standardstorlek är för stor för lampans/armaturens förpackning – finns det undantag?	9
14. Vad innebär lämpligt språk enligt energimärkningsförordning 874/2012?.....	9
15. Var kan man placera energimärkningsetiketten för lampor?.....	9
16. Vad gäller för energimärkning av lampor som är en del av en armatur och som inte går att byta ut?	10
17. Var kan man placera energimärkningsetiketten för armaturer?.....	10
18. Vad gäller för energimärkning av armaturer om de saluförs till en professionell användare?.....	10

19.	Finns det några nya eller kommande krav på belysningsområdet?	10
20.	När fasas halogenlampor ut?.....	11
21.	Finns det krav på kvicksilver i ekodesign produktförordningarna som det finns i RoHS?.....	12
22.	Finns det andra marknadskontrollmyndigheter som det är bra att känna till?	12
23.	Vart kan jag vända mig med frågor?	12

Frågor:

1. Vilka belysningsregelverk finns idag för ekodesign och energimärkning?

- Ekodesignförordning [244/2009](#) för rundstrålande lampor för hushållsbruk
  - Ekodesignförordning [859/2009](#) (förordningen ändrar 244/2009)
  - Ekodesignförordning [2015/1428](#) (förordningen ändrar 244/2009)
  - [Konsoliderad utgåva \(2016-02-27\) av 244/2009](#) (OBS: ej officiellt dokument, endast avsett som dokumentationshjälpmedel)
- Ekodesignförordning [1194/2012](#) för riktade lampor, LED-lampor och tillhörande utrustning
  - Ekodesignförordning [2015/1428](#) (förordningen ändrar 1194/2012)
  - [Konsoliderad utgåva \(2016-02-27\) av 1194/2012](#) (OBS: ej officiellt dokument, endast avsett som dokumentationshjälpmedel)
- Ekodesignförordning [245/2009](#) för väg- och kontorsbelysning främst för lysrör utan inbyggt förkopplingsdon, urladdningslampor med hög intensitet samt förkopplingsdon och armaturer som kan driva sådana lampor
  - Ekodesignförordning [347/2010](#) (förordningen ändrar 245/2009)
  - [Konsoliderad utgåva \(2016-02-27\) av 245/2009](#) (OBS: ej officiellt dokument, endast avsett som dokumentationshjälpmedel)
- Energimärkningsförordning [874/2012](#) för alla elektriska lampor och armaturer
  - Energimärkningsförordning [518/2014](#) vad gäller märkning av energirelaterade produkter på internet (förordningen ändrar 874/2012)
  - Energimärkningsförordning [2017/254](#) vad gäller användning av toleranser i kontrollförfaranden (förordningen ändrar 874/2012)

- [Konsoliderad utgåva \(2017-03-07\) av 874/2012](#) (OBS: ej officiellt dokument, endast avsett som dokumentationshjälpmedel)

2. Vilken legal status har ekodesign- och energimärkningsförordningarna för belysning?

- Ekodesign- och energimärkningsförordningarna är så kallade harmoniserade EU-förordningar. Det innebär att samma krav gäller inom hela EU. Detta säkerställer den fria rörligheten av varor inom EU och skapar lika villkor för alla tillverkare och återförsäljare.

3. Vilken annan lagstiftning finns som är bra att känna till?

- [Ekodesignlag 2008:112](#)
- [Energimärkningslag 2011:721](#)
- [Ekodesigndirektiv 2009/125/EG](#)
- [Energimärkningsdirektiv 2010/30/EU](#)
- I fyra ovanstående uppräknade regelverk kan ni bland annat finna definitioner som saknas i belysningsförordningarna och hur CE-märket ska utformas.

4. Var finns kraven för produktinformation?

- Krav finns uppställda i respektive belysningsförordning för både ekodesign- och energimärkning.

5. När ska produkten klassas som en speciallampa, specialprodukt, lampa eller armatur?

- Det är upp till tillverkaren att klassa sin produkt.
- Energimyndigheten förbehåller sig rätten att granska produkten som lampa, armatur, speciallampa eller specialprodukt vid marknadskontroll.
- Tänk på att även speciallampor/specialprodukter kan ha informationskrav (se t.ex. bilaga I till förordning 1194/2012).
- Med speciallampa menas vanligtvis en lampa som *inte* är avsedd för allmänbelysning i t ex ett hem utan är designade i huvudsak för andra typer av användningsområden t.ex. trafikljus, terrariebelysning.
- Definitionen av speciallampa anges i ändringsförordning 2015/1428, som berör förordning 244/2009, förordning 245/2009, förordning 874/2012 och förordning 1194/2012.
- Generellt sett är glödlampor inte speciallampor.

6. Hur klassas t.ex. en adventsljusstake?

- Det är upp till tillverkaren att klassa sin produkt.
- Om den klassas som en speciallampa, ska det avsedda ändamålet anges i alla former av produktinformation tillsammans med en varning om att de inte är avsedda för andra tillämpningar.
- Energimyndigheten förbehåller sig rätten att granska produkten som lampa, armatur, speciallampa eller specialprodukt vid marknadskontroll.
- Tänk på att även speciallampor/specialprodukter kan ha informationskrav (se t.ex. bilaga I till förordning 1194/2012).
- En LED-baserad dekorationsbelysning som inte klassas som speciallampa ska ha $Ra \geq 80$ enligt ekodesignkraven i förordning 1194/2012.

7. Hur räknar man ut sin lampas/armaturs energiklass?

- Se bilaga VI och VII till energimärkningsförordning 874/2012.
- Ett verktyg för att beräkna en lampas energiklass finns på Energimyndighetens hemsida:
http://www.energimyndigheten.se/globalassets/energieffektivisering/produkter-med-krav/874_2012-eei-kalkylator-nya-energimarkningen-cs160920.xlsx

8. Vad innebär att släppa ut en produkt på marknaden?

- ”Utsläppande på marknaden” innebär följande enligt artikel 2.2 i [EU förordning 765/2008](#): ”tillhandahållande för första gången av en produkt på gemenskapsmarknaden”.
- En mer detaljerad definition av ”släppa ut på marknaden” ges i artikel 2 i [Ekodesigndirektiv 2009/125/EG](#): ”första gången en produkt blir tillgänglig på gemenskapsmarknaden för distribution eller användning inom gemenskapen, antingen mot betalning eller gratis och oberoende av försäljningsmetod”.
- Med ”en produkt” avses ett unikt exemplar av en produktserie.
- Detta innebär att lampor som fanns i lager innan lagkrav (inbegripet utfasningsdatum) trädde i kraft var redan på marknaden och får säljas.
- Tillverkningen av lamporna är oberoende av hur eller när lamporna sätts på marknaden. Så även om tillverkningen skett före ett krav börjar gälla så är det när lampan sätts på marknaden som avgör om lampan är laglig eller inte.
- Exempel: För ett produktflöde av glödlampor där tillverkningen startade 2008 och var tillgängligt för kunder 2008 gäller efter utfasningen enligt förordning 244/2009:

- Glödlampor tillverkade 2008 som fortfarande 2017 ligger i fabriken lager får inte föras över till ett distributionslager.
- Glödlampor tillverkade 2008 och som redan distribuerats får säljas till kund tills produkterna som nått distributionsledet sålt slut.

9. Vem ska energimärka lampor?

Tillverkare, tillverkares representant (leverantör)	Importör till EU (leverantör)	Återförsäljare
Ska se till att energimärknings etikett finns tillgänglig för återförsäljare enligt artikel 3.1 i förordning 874/2012.	Ska se till att energimärknings etikett finns tillgänglig för återförsäljare enligt artikel 3.1 i förordning 874/2012.	Ska se till att energimärkningsetikett finns på plats i butiken i närheten av lampan (t ex på förpackningen) enligt punkt 1 i bilaga I till förordning 874/2012. Märkningen ska visas nära produktens pris när den säljs via internet enligt bilaga VII till ändringsförordning 518/2014 som berör förordning 874/2012.

10. Vem ska energimärka armaturer?

Tillverkare, tillverkares representant (leverantör)	Importör till EU (leverantör)	Återförsäljare
Ska se till att energimärknings etikett finns tillgänglig för återförsäljare enligt artikel 3.2 i förordning 874/2012.	Ska se till att energimärknings etikett finns tillgänglig för återförsäljare enligt artikel 3.2 i förordning 874/2012.	Ska se till att etiketter finns på plats i butiken i närheten av armaturen (högst någon meter ifrån) enligt punkt 2 i bilaga I till förordning 874/2012. Märkningen ska visas nära produktens pris när den säljs via internet enligt bilaga VII till ändringsförordning 518/2014 som berör förordning 874/2012.

11. Hur ska energimärkningsetiketten för lampor utformas, finns det någon mall att tillgå?

- Etikettens utformning regleras i punkt 1.4 i bilaga I till förordning 874/2012.
- Det finns också mallar på kommissionens websida:
<http://ec.europa.eu/energy/en/energy-labelling-tools>.

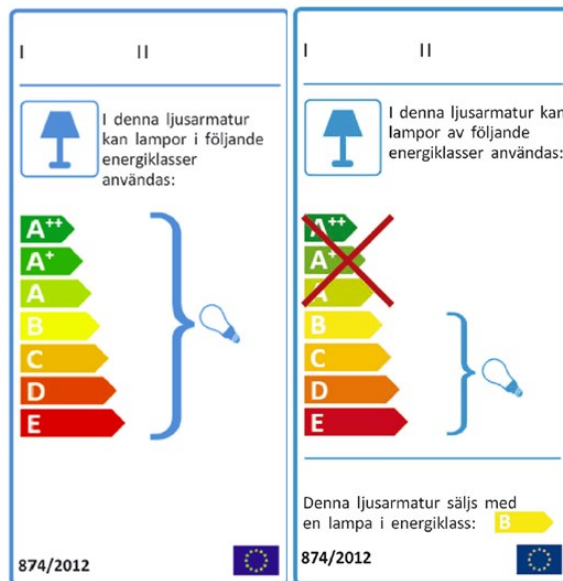
- OBS: Etiketten får inte utformas på annat sätt än enligt förordningens mallar.

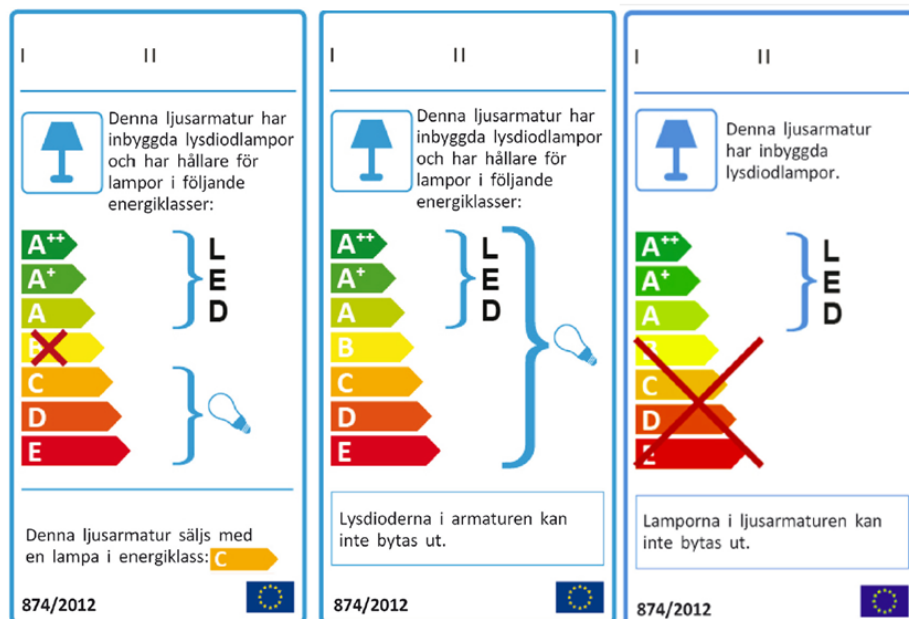
Figur 1. Etikett för lampor.

12. Hur ska energimärkningsetiketten för armaturer utformas, finns det någon mall?

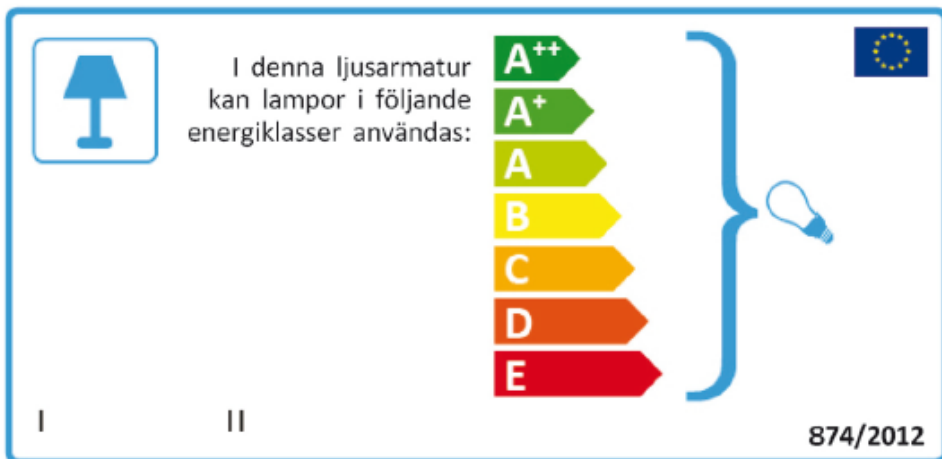
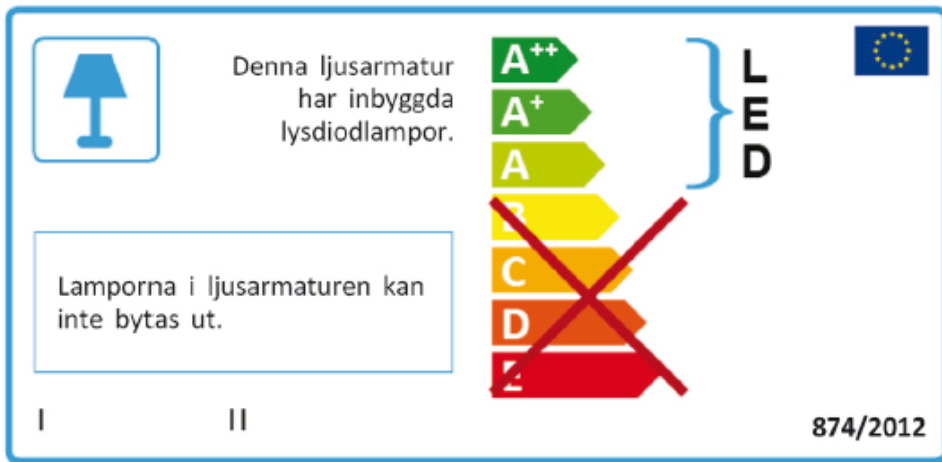
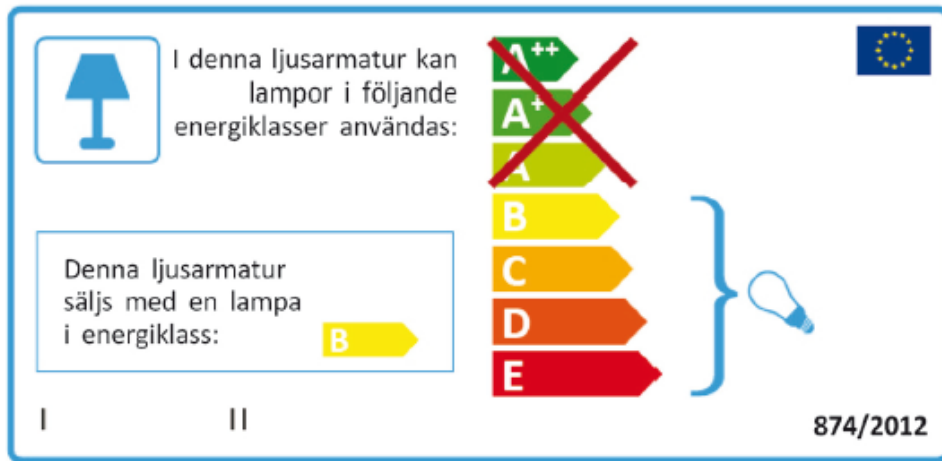
- Etikettens utformning regleras i punkt 2.4 i bilaga I till förordning 874/2012.
- Det finns också mallar på kommissionens websida:
<http://ec.europa.eu/energy/en/energy-labelling-tools>.
- OBS: Etiketten får inte utformas på annat sätt än enligt förordningens mallar.

Figur 2. Etikett för armaturer.

Figur 3. Etikett för LED-armaturer.

Figur 4. Etikett för LED-armaturer.

13. Etikettens standardstorlek är för stor för lampans/armaturens förpackning – finns det undantag?

- Punkt 1.4 i bilaga I till förordning 874/2012 reglerar etikettens utformning för lampor. Här framgår det hur man kan agera om förpackningen är mindre än etiketten. Förordningen tillåter i sådana fall en etikett som får förminskas proportionerligt till högst 40% av originalmåttet på höjden.
- Energimyndighetens uppfattning är att denna skrivelse också ska gälla armaturförpackningen om scenariot är sådant att etiketten är större än själva förpackningen.
- Rymms inte minsta tillåtna mått på etiketten måste en etikett som är minst 36 mm bred och 75 mm hög fästas vid lampan eller förpackningen.

14. Vad innebär lämpligt språk enligt energimärkningsförordning 874/2012?

- I Sverige bör etiketten finnas på svenska men Energimyndigheten kan acceptera engelska.
- Enligt kommissionens vanliga frågor och svar (FAQ) finns ingen begränsning för hur många språk som får finnas på etiketten så länge som etiketten inte förändras storleksmässigt.
<http://ec.europa.eu/energy/en/energy-labelling-tools>

15. Var kan man placera energimärkningsetiketten för lampor?

- Etiketten måste finnas på lampförpackningen vid ett försäljningsställe.

På försäljningsställe/ i affär	På förpackning	På internet	I reklam
Etikett ska visas på lampförpackningen. Nominell effekt ska anges på förpackningen, utanför etiketten enligt artikel 3.1 (e) i förordning 874/2012.	Etikett kan finnas på förpackningen. Etikett ska dock finnas när förpackningen är på ett försäljningsställe.	Energimärkningen ska visas nära produktens pris enligt bilaga VII till ändringsförordning 518/2014 som berör förordning 874/2012.	Energieffektivitetsklass ska finnas i reklamen, enligt artikel 3.1 (c) i förordning 874/2012.

Tabell 1. Märkning av lampor enligt förordning 874/2012.

16. Vad gäller för energimärkning av lampor som är en del av en armatur och som inte går att byta ut?

- Energimärkningskrav gäller inte för lampor och LED-moduler som saluförs som en del av en armatur och som inte är avsedda att bytas ut av konsumenten.
- Energimärkningskrav gäller dock för lampor och LED-moduler som säljs, uthyrs eller avbetalas, eller visas separat som reservdelar.

17. Var kan man placera energimärkningsetiketten för armaturer?

- Energimärkningen ska vara synlig innan köp. Enligt förordning 874/2012 ska etiketten finnas på försäljningsstället men kommissionen har uttalat att det också är accepterat att ha märkningsetiketten på förpackningen.
- Se även fråga 14 om lämpligt språk.

På försäljningsställe/ i affär	På förpackning	På internet	I reklam
Etikett ska visas i närheten av den utställda armaturen enligt artikel 4.2 (b) i förordning 874/2012. Etikett på förpackning kan accepteras om förpackningen finns i närheten av den utställda armaturen.	Etikett får finnas på förpackningen enligt Energimyndighetens tolkning.	Märkningen ska visas nära produktens pris enligt bilaga VII till ändringsförordning 518/2014 som berör förordning 874/2012.	Samma information som finns på etiketten uppges i reklam enligt artikel 4.2 (a) (i) i förordning 874/2012.

Tabell 2. Märkning av armaturer enligt förordning 874/2012.

18. Vad gäller för energimärkning av armaturer om de saluförs till en professionell användare?

- Energimärkningskrav för armaturer gäller när armaturena saluförs till en slutkonsument.
- Energimärkningskrav gäller dock inte när armaturer saluförs till professionella användare, dvs användare som förväntas köpa en lampa eller armatur för ändamål som ligger i dennes näringsverksamhet, affärsverksamhet, hantverk eller yrke.

19. Finns det några nya eller kommande krav på belysningsområdet?

- I september 2016 inträdde etapp 3 av förordning 1194/2012. I och med detta skärptes effektivitetskraven på vissa riktade lampor vilket innebär att

riktade 230 V halogenlampor fasades ut. Dessutom skärptes olika funktionskrav så som exempelvis livslängd för alla riktade lampor. Slutligen blev energieffektivitetskraven hårdare för lampreglerdon.

- I april 2017 inträdde fas 3 av förordning 245/2009. Detta innebar bland annat skärpta effektivitets- och livslängdskrav på metallhalogenlampor. Kraven på effektivitet hos drivdon för urladdningslampor och lysrör/kompaktlysror skärptes också.
- Fas 3 av 245/2009 innebär även att lysrör och kompaktlysror måste vara kompatibla med drivdon av minst energieffektivitetsklass A2. Eftersom 2 pin-kompaktlysror drivs med konventionella (ej så effektiva) drivdon så fasas dessa produkter ut indirekt från april 2017. Slutligen ska armaturer för lysrör/kompaktlysror och urladdningslampor vara kompatibla med drivdon som klarar tredje fasens krav.
- I september 2018 inträder fas 6 av förordning 244/2009. Då skärps kravet på energieffektivitet för alla klara rundstrålande lampor. Detta innebär att de vanliga rundstrålande halogenlamporna av energiklass C fasas ut.

20. När fasas halogenlampor ut?

Halogenlampor fasas ut enligt tabellen nedan.

Förordning	1 september 2016	1 september 2018
1194/2012 (riktade lampor)	För riktade halogenlampor som drivs med nätspänning skärps krav på EEI (energieffektivitetsindex) från 1.75 till 0.95. Detta innebär en utfasning i och med att denna typ av lampor inte klarar de nya kraven. För övriga riktade halogenlampor (12V etc.) är kravet på EEI oförändrat lika med 0.95.	
244/2009 (rundstrålande lampor) och 2015/1428		Klara rundstrålande lampor får skärpta energieffektivitetskrav (fas 6). Detta innebär att rundstrålande nätspänningshalogenlampor fasas ut. Undantag finns för klara lampor med

(ändrar 244/2009)		socklar av G9 och R7s-typ som har kvar sina krav enligt fas 5.
----------------------	--	--

21. Finns det krav på kvicksilver i ekodesign produktförordningarna som det finns i RoHS?

- Det finns krav på kvicksilverinnehåll i RoHS-direktivet 2011/65/EU (där RoHS står för ”restriction of the use of certain hazardous substances in electrical and electronic equipment” på engelska, ”begränsning av användningen av vissa farliga ämnen i elektriska och elektroniska produkter” på svenska). Kemikalieinspektionen har tillsyn över RoHS-direktivet.
- I ekodesignförordningarna finns informationskrav när det gäller kvicksilver men inga krav på innehåll. Dock är det så att ekodesignkraven på energieffektivitet för lampor leder till att både de totala kvicksilverutsläppen och mängden kvicksilver i ljuskällor minskar. De så kallade högtryckskvicksilverlamporna fasades ut på grund av energieffektivitetskraven i förordning 245/2009.
- En lampa som lever upp till kraven i ekodesignförordningar kan misslyckas att uppnå kraven i RoHS-direktivet. En sådan lampa får inte släppas ut på marknaden inom EU.

22. Finns det andra marknadskontrollmyndigheter som det är bra att känna till?

- Kemikalieinspektionen (RoHS-direktivet 2011/65/EU)
- Elsäkerhetsverket (EMC, direktivet om elektromagnetisk kompatibilitet, 2014/30/EU)
- Elsäkerhetsverket (LVD, Lågspänningsdirektivet, 2014/35/EU)
- Naturvårdsverket (WEEE, avfall med elektriskt och elektroniskt innehåll, 2012/19/EU)

23. Vart kan jag vända mig med frågor?

- Energimyndigheten svarar på dina frågor via epost och telefon:
- belysning@energimyndigheten.se
- Tel: 016 544 20 00 (växeln)